

Loppet som var förlorat – tills det inte var det

Berättelse

Underläget

Lördagen den 15 februari 2014 hade de svenska längdåkarna en av sina största dagar någonsin, men en stor del av dagen såg det inte alls ut så. Vid OS i Sotji i Ryssland tävlade Sverige i damernas stafett över fyra gånger fem kilometer. I en stafett åker fyra åkare i samma lag varsin sträcka och växlar sedan över till nästa, och i den här tävlingsformen åks de två första sträckorna i klassisk stil och de två sista i fristil. Det svenska laget bestod av Ida Ingemarsdotter, Emma Wikén, Anna Haag och Charlotte Kalla, som åkte sist.

De tre första svenska åkarna gjorde goda lopp och höll laget med i toppen. Men när Charlotte Kalla tog över inför den allra sista sträckan hade ledningen glidit ifrån. Finland och Tyskland låg före, med ett försprång på omkring 20 sekunder. I längdåkning är det en betydande lucka, särskilt på en så kort sträcka som fem kilometer, och många som följde tävlingen hade förmodligen redan skrivit av guldchansen. Att hämta in 20 sekunder på två konkurrenter som dessutom turades om att dra varandra framåt verkade nästan omöjligt.

Jakten

Charlotte Kalla var dock känd just för sin förmåga att leverera när det gällde som mest. I stället för att ge upp valde hon att satsa allt direkt. Hon gick ut i ett mycket högt tempo och började jaga de två ledande åkarna meter för meter. Till en början syntes ingen större förändring, men sakta krympte avståndet. Sekund för sekund kom hon närmare, och inne på arenan började det gå upp för publiken vad som var på väg att hända. Hejaropen växte, och stämningen blev allt mer laddad ju närmare hon kom.

När loppet gick in i sitt sista skede hade det otänkbara redan blivit verklighet: Charlotte hade kört ifatt både Finlands och Tysklands sistaåkare. Tre åkare gled nu fram sida vid sida mot målområdet, och en tävling som länge sett avgjord skulle plötsligt avgöras på de allra sista metrarna.

Avgörandet

På den sista raka biten in mot mållinjen pressades allt samman till en ren spurt mellan tre nationer. Bredvid Charlotte Kalla åkte Finlands Krista Lähteenmäki och Tysklands Denise Herrmann. Det handlade nu om vem som hade mest kraft kvar i benen efter fem hårda kilometer. Charlotte sköt ifrån, gick om båda sina konkurrenter och kastade sig över mållinjen först. Sverige vann guldmedaljen med en knapp halv sekund före Finland, som tog silver, medan Tyskland tog brons. Marginalen var så liten att det knappt gick att se med blotta ögat.

Vad segern betydde

Segern var stor av flera skäl. Det var Sveriges allra första guldmedalj i hela Sotji-OS, vilket gjorde att jublet spred sig långt utanför skidsporten. Dessutom var det första gången på mycket länge som

ett svenskt damlag stod överst på prisballen i en olympisk stafett, vilket gav loppet en plats i idrottshistorien.

Men det som verkligen fastnade hos människor var själva berättelsen i loppet. På bara några minuter förvandlades ett till synes förlorat lopp till en av de mest dramatiska svenska segrarna i modern tid. För Charlotte Kalla, som annars var känd som en lugn och tillbakadragen person utanför spåret, blev slutsträckan ett tydligt bevis på den enorma viljestyrka som fanns inombords. Och för dem som såg det blev det en påminnelse om något enkelt men viktigt: ett lopp är aldrig förlorat förrän det faktiskt är slut.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
en stafett	ett lopp där flera i ett lag åker varsin del
en sträcka	en del av loppet
växla	lämna över till nästa åkare i laget
klassisk stil	skidteknik där man åker rakt fram i spår
fristil	skidteknik där man skär ut åt sidorna (skate)
ett försprång	det avstånd man ligger före någon
en lucka	här: ett avstånd mellan åkare
skriva av	Många ville skriva av laget efter alla förlusterna.
leverera	här: göra ett bra resultat när det behövs
krympa	bli mindre
otänkbar	sådan att man inte trodde det var möjligt
en marginal	hur liten skillnaden är
en prisball	platsen där de tre bästa står och tar emot pris
viljestyrka	förmågan att kämpa hårt och inte ge upp
tillbakadragen	som inte söker uppmärksamhet

Läsförståelsefrågor

1. Hur såg läget ut för Sverige när Charlotte Kalla tog över den sista sträckan?
 1. Sverige ledde tävlingen klart
 2. Sverige låg omkring 20 sekunder efter de ledande
 3. Sverige hade redan brutit loppet
2. Vilka åkte i det svenska laget, och i vilken ordning?
3. Varför verkade det “nästan omöjligt” att hämta in avståndet?
 1. För att Charlotte var skadad
 2. För att det var långt och konkurrenterna drog varandra framåt
 3. För att domaren hade gett Sverige en bestraffning
4. Vad menas i texten med att Charlotte var känd för att “leverera när det gällde som mest”?
 1. Att hon ofta gjorde sina bästa lopp i avgörande lägen
 2. Att hon alltid ledde från start
 3. Att hon helst tävlade ensam
5. Hur avgjordes loppet till slut?
 1. Tyskland åkte ifrån de andra
 2. Finland vann lätt
 3. Charlotte vann en spurt mellan tre åkare på de sista metrarna
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. De två första sträckorna åktes i klassisk stil.
 2. Sverige vann med en knapp halv sekund före Finland.
 3. Det här var Sveriges första guld i hela Sotji-OS.
 4. Charlotte tränade extra mycket på spurt inför just det här loppet.
7. Varför växte hejaropen och stämningen ju närmare Charlotte kom de ledande?
8. Texten beskriver Charlotte som “lugn och tillbakadragen” utanför spåret, men loppet visade något annat. Vad visade slutsträckan om henne?
9. Varför säger texten att segern fick “en plats i idrottshistorien”? Ge minst två skäl.
10. Sista meningen lyder att “ett lopp är aldrig förlorat förrän det faktiskt är slut”. Hur knyter den meningen an till resten av berättelsen?
11. Den här texten handlar om ett enda lopp, inte om hela Charlotte Kallas karriär. Varför kan det vara värdefullt att studera ett enskilt ögonblick så noga?

Diskussionsfrågor

- Charlotte vände ett förlorat läge till seger. Har du sett eller varit med om något liknande, i sport eller i livet? Berätta.
- Texten menar att man inte ska ge upp förrän loppet är slut. Håller du med? Finns det också lägen då det är klokt att sluta kämpa?
- I en stafett är man beroende av sina lagkamrater. Vad är bra och vad är svårt med att tävla eller arbeta i lag?
- Charlotte var tyst utanför spåret men stenhård i tävling. Tror du att den lugna sidan kan ha hjälpt henne i pressade lägen?
- **Skriv (4 meningar):** Beskriv ett tillfälle då du eller någon du känner kämpade vidare trots ett svårt underläge. Vad hände, och vad lärde du dig av det?